

torell (Ag. I, 62); Busa-N. (1507) ja marca la diferència entre «*disposar*: posar en parts: dispono; *disposició en parts*: dispositio» i «*dispost* o àbil: aptus, habilis; *disposició a*: abilitat: aptitudo, habilidades» (C-rr-2. 22-23 i 30-31).

«A la vila de Caldes - hi ha un bonic lloc: / hi ha un galan jove - hermós y *dispost*» (*El lladre de la cova*, MilàF, *Romllo.*, 116.2); «però la llengua --- se mantenia verge y gens rebregada, y *disposta* per nous usatjes», MilàF, discurs de 1883 (*O. Cat.*, p. 268); «una fervorosa preguera --- allavors, ab lo cap més *dispost*, convingueren en lo que s'havia de fer», Genís Aguilar (*Julita*, p. 44); «jo tot ho tinc *dispost*, però 'l tracte fet no pot compensar a córrer fins a Nadal», MrnVayreda (*Puny.*, 1, x, 172 (137)); «per la supervivència del fill, arriba l'home a sostraurer's, en el grau més alt i extrem possible, de la pertorbació que li causa l'horror de la mort; i si em diu que així, la potència de santedat, no realitzada en els grans homes que desconegueren tan substancial consol, es troba *disposta* en la massa comuna dels homes, jo ---», Coromines (*Vida Austera.*, 213.5).

En virtut, i com a resultat de la fonètica sintàctica, els parlars populars sovint han reduït parcialment el grup final de consonants: «Portal de Betlem --- / hi ha nat un home - molt alt y *dispòs*, / als altàs se pose donant lo seu cos: / als que estan en gràcia - los dóna l'amor», MilàF (*Romllo.*, 13.2, així en les versions recollides a l'Espluga d. F. i a Argentona, amb sis versions més, alguna amb canvi del mot, reco. a tot el cat. or. i alguna en l'occid. i a Arles). «Com jo m'ajouniaré, / Senyor, per a rebre-vós / --- / vestiu-lo de blanca roba, / Senyor, al meu esperit, / perque ben *dispot* se tròbia / per rebre tan gran convit», Camps Merc. (*Folkl. Men.* 1, 22).

Disponedor. *Disponent* [Lab. 1839]. *Disponible* [Lab. 1839]; *disponibilitat*. *Disposició* [Busa-Nebr. 1507, supra]. «Tirant, vehent la *disposició*, véu a Philip, qui stava a la porta esperant de acompanyar a la Infanta a missa», JoMartorell (Ag. I, 363). *Dispòsit*. *Dispositiu* adj. [Belv.]; com a subst. m. és més recent, però l'usaren ja els nostres diaris en informacions sobre la guerra 1914-18 i sovint en el *Dfa*. *Indispost* 'inadequat': «en temps *indispost* voleu anar per la ciutat? e si torna a ploure tota us banyareu ---», JoMartorell (Ag. I, 346; § 109, Riq., 274). *Indisposició* [«la *indisposició* de S. M. lo Rey», JoMartorell, en el sentit de 'manca de forces (per la vellesa)', Ag. I, 46.3f.; *DTò.* 1647]; *indispòsit*; *indisponible*; *indispondre*. *Predisposat* o *predispost* [1868, *SLitCosta*]; *predisposició* [Lab. 1864]; *predisponent* [id]; *predispondre*.

Espondre [Llull], del ll. EXPŌNĒRE 'exposar', prengué el sentit 'explicar': «Blanquerna cantava ab los monges en l'esgleya --- e *esponia* als monges les Scriptures» (*Blanq.*, *NCL.* I, 276.13); *Merav.*, *NCL.* III, 74; *VidesR* (veg. el gloss.); «Qui mal escolta, mal respon, / e qui mal entén, mal *espon*» en la Compilació de proverbis aràbics *DBal.*; de vegades en variant *despondre*: «vull contar la terça raysó bona / per que's

levet matí: / bo és que-us ho *despona*», Cerverí (*Sermó*, v. 89); acc. en la qual és comú el mot amb l'oc. ant. *espondre*, cast. ant. *esponer* [Berceo] etc.; més tard, i amb grafia més culta, apareix amb el sentit de 'exposar, aventurar': «*exponent* ab gran magnanimitat de ànimos les lurs persones a perill de mort», doc. val. de 1460 (Gual C., *CongrHiCorAr.* IV, 490); en fi després queda amb aquesta però en la forma *exposar* (*POSAR*). *Esponedor* 'interpretador', *VidesR* (gloss.). *Exponent* [Belv.]; *exponencial* [Lab. 1839]. *Exposició* [1647, *DTò.*]; *expositor* [1647]; *expositiu* [Belvitges]. *Expòsit* [Belv.], pròpiament 'exposat, lliurat a la caritat pública'.

El ll. *interponere* fou adoptat com a *interposar* (*POSAR*), però *interposició* «collocació d'una cosa entre mig d'altres, separant-les», Fontserè (*CiFiNat.*, s. v.). El ll. *imponere*, com a *imposar*, però *imposició* [«*imp. desobre*: impositio», Busa-N.]; *impost* [1905, Bulbena] primer es digué *impòsit* [Belv.]; igual que el cast. *impuesto* [1780] es calcula del fr. *impôt* [1399]; d'un **emposició*, amb rotacisme dissimilatori ve el terme pastoral mall. *emporació* 'delme o contribució que hi havia altre temps damunt el bestiar de llana' (Manacor, *BDLC* VII, 169); «*imposició extraordinària*: rerum venalium extraordinaria exactio» [*DTò.* 1647]. *Impostor* i *impostura* [Belv.], igual que en castellà [princ. S. XVII] es degueren imitar del fr. *imposteur* [1534, Rabelais]; *imposture* [1549, i ja algun cop *emposture* a l'Edat Mitjana], formacions mig-sàvies partint del fr. *en imposer à qn.* 'enganyar-lo'. *Imposta* [Belv.], cast. *imposta* [1589]; *emposta* [1430], que semblen ser d'origen italià. *Imponent*. *Imponible*.

El ll. *opponere* fou adoptat com a *oposar* (*POSAR*); però *oposició* [S. XIV; 1647, *DTò.*], començà per ser terme sobretot clerical: «en lo any 1769 se feren les lluhides *oposicions* --- en la --- cathedral, per selectos *opositors*, per los tres canonicats de ofici ---», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 170). *Opositor* [1629, Lacav.]. *Opòsit* [Llull; Belv.] o *opost* cast. o it. *Oponent*. *Oposicionista*. I cpts. formats amb *opositi*.

Posposar (*POSAR*), però *posposició*. *Preposar* [*POSAR*], però *preposició* [Llull; Lacav.]; *preposicional*; *prepositiu* [Lab. 1840]; *prepositura* [id.], cf. infra *paborde*. *Proposar* [*POSAR*] en lloc del ll. *proponere* id.; però *propòsit* [1306]: «Costança emperadriu çañrere dels grecs, a 'N Jayme II --- Com --- *propòsit* fos nostre, que sens la vostra exc^{ma}, presència Nòs l'àbit no ag<u>éssem en cor de pendre ---» (Finke, *Acta Ar.* III, 149); però antigament fou corrent la forma diferenciada: «que-m digats vostra volentat de ço que havets en *propòsit* après ma mort», Llull (*Blanq.* I, 93.12; també III, 182.7). *Proposició* [Llull; Lacav.]. *Proposta* [Belv.]. *Propondre* ant.: «L'home / en si *propon* / e Déu *dispon*», JRoig [*Spill*, 3905]. *Proponent*. *Despropòsit* [Belv.].

Reposar (*POSAR*), però *reposició*; *repositori*. *Suposar* (*POSAR*), ll. *sūppōnĕre* 'posar dessota', 'suposar'; es digué de vegades *supondre*: «aquesta alta amor --- és special de de Déu e --- en nòs requer e *supon* la conexença de Déu», Eiximenis [*Dones*, § 372,